

Tu i jo som 2

Estimar no pot fer mal

Les **relacions noi-noia** entre els adolescents de vegades estan marcades per **patrons masculistes**. Encara hi ha feina per fer

MARTA ESPAR

FOTO: GETTY

La Maria –nom fictici perquè no vol revelar el seu– té 14 anys. Té nòvio. Últimament, el noi li controla els *whatsapps* i critica els seus comentaris al Facebook. Ella ho acceptava sense queixar-se fins que un dia una amiga li va cridar l'atenció sobre el tema: no era normal que controlés amb qui anava, com es vestia i què escrivia a través de les xarxes socials. Malauradament, no és un cas aïllat: pensem que les relacions entre els joves són més igualitàries que abans, però els experts adverteixen que els patrons de la relació afectiva i sexual entre nois i noies han canviat molt poc.

Elles continuen sotmetent-se massa sovint al control i el domini masculí i obliden que tenen voluntat pròpia i dret al plaer, i ells segueixen controlant, actuant en termes de possessió, i sotmesos a l'enorme pressió de *donar la talla*. “És un gran error creure que la desigualtat és un tema del passat”, assegura Montse Gatell, presidenta de l'Institut Català de la Dona. “Els estereotips de gènere segueixen vigents i difondre'ls és molt més fàcil”, afegeix.

Esclaus de la xarxa

Només cal donar un cop d'ull a les sèries de TV dirigides a la primera adolescència, en què “els estereotips estan molt marcats”. La protagonista de la saga *Crepuscle*, per exemple, es deixa mossegar “perquè sóc teva”, i algunes adolescents llegeixen *Cinquanta ombres d'en Grey*, plena d'inputs sobre la necessitat de sub-

ordinar-se al poder masculí i sobre la idealització d'un amor romàntic.

En aquest context, en el qual, segons Gatell, les desigualtats són tolerades i “la construcció social encara està basada en la desigualtat”, algunes característiques pròpies de les xarxes socials, com l'anonimat, la manca de reflexió que provoca la immediatesa, o la no presencialitat, faciliten la perpetuació de conductes masculistes, com el control d'on són, quants amics

Elles continuen sotmetent-se massa al control masculí i obliden que tenen voluntat pròpia

Elles segueixen actuant i pensant en termes de possessió

tenen o què estan fent en cada moment.

En l'estudi *Igualtat i prevenció de la violència de gènere en l'adolescència*, publicat pel ministeri d'Igualtat, l'any 2011, un 24,3% de les adolescents catalanes d'entre 13 i 18 anys declaraven que el noi amb qui sortien o amb qui volien sortir els havia intentat controlar, decidint per elles fins al més mínim detall. Fins al 23,5% deien que la seva parella les havia intentat aïllar de les seves amistats, mentre que un 18% asseguraven que les havia insultat o ridiculitzat. Segons aquest i altres estudis, les dones joves es troben en una situació de més vulnerabilitat que les dones adultes davant la violència masculista.

Eines de prevenció

Convençuts de la importància de trencar amb aquesta situació i tenint en compte que l'etapa de l'adolescència cada vegada s'enceta abans, l'Institut Català de la Dona va editar a finals del 2013 noves eines de prevenció i sensibilització en el marc del programa *Estimar no fa*

ROLS. Encara que pugui semblar que els temps han canviat, els patrons de relacions sexuals i afectives entre els joves han variat poc.

mal. Viu l'amor lliure de violència, adreçat a adolescents i joves. Es tracta de materials amb missatges per ajudar a identificar situacions de relacions abusives i ciberassetjament en les relacions de parella, així com suports pedagògics adreçats a professionals que treballen

amb nois i noies perquè facin actuacions de prevenció de la violència masculista.

Una de les accions previstes en aquest programa, que forma part del *Pla estratègic de polítiques de dones de la Generalitat de Catalunya 2012-2015*, consisteix a introduir en els plans curriculars dels diferents estudis de ciències de l'educació continguts que formin en temes d'igualtat i prevenció de relacions abusives entre nois i noies. Ja s'estan aplicant en un curs pilot amb la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

I és que, tal com assegura Rosa Sanchís, professora de català i educació afectivosexual de l'IES Isabel de Villena de València, “la igualtat també s'aprèn i això actualment no s'està fent, només es fan xerradetes puntuals a l'escola, quan el tema de les relacions afectivosexuals hauria d'estar present a l'escola, a la família, en el lleure, als

Et ciberassetja si...

- Utilitza les xarxes socials per controlar-te?
  - Vigila les teves publicacions i els comentaris que fas a les xarxes socials?
  - Revisa les publicacions i fotos dels teus amics i amigues i les utilitza per fer-te retrets o qüestionar-te?
  - Busca en el teu perfil evidències d'engany?
  - Et pressiona perquè donis de baixa persones de la teva llista de contactes que no li agraden?
  - T'exigeix que l'incloguis en les teves xarxes socials?
  - Intenta obtenir les teves contrasenyes per controlar el teu perfil i llegir els teus missatges?
  - Et demana que eliminis fotos del teu perfil perquè no li agraden?
  - Si publiques fotos on surts amb altres amics et persegueix fins a esbrinar qui són i on els vas conèixer?
- Font: Programa 'Estimar no fa mal'

No et convé si...

- Si et diu com has de vestir, no t'estima.
  - Si et diu que no vagis aquí o allà, no t'estima.
  - Si t'allunya de la teva família o amistats, no t'estima.
  - Si et diu coses que et fan sentir inferior, inútil o beneït/a, no t'estima.
  - Si t'ignora per castigar-te, no t'estima.
  - Si es posa molt gelós/a, no t'estima.
  - Si et fa sentir que necessites protecció, no t'estima.
  - Si et controla el mòbil, el Tuenti, etcètera, no t'estima.
  - Si et pressiona per tenir sexe, no t'estima.
  - Si et fa sentir llàstima perquè li facis cas, no t'estima.
- Font: Blog Karici.es de Rosa Sanchís

mitjans de comunicació i a les administracions”.

Sanchís aplica l'educació afectivosexual de manera transversal al contingut de l'assignatura de català que imparteix a l'institut des de fa 20 anys i utilitza el blog karici.es (karicies.blogspot.com.es) des de fa cinc anys per debatre amb els alumnes temes com de quina manera utilitzen les fotos d'un mateix i dels altres a les xarxes socials o, més en general, ajudar-los a pensar com es presenten al món a través d'aquestes eines de comunicació tan actuals. Sanchís insisteix que en els països nòrdics, que tant admirem en l'àmbit de l'educació, es tracta d'una matèria del currículum, però aquí “encara tenim moltes pors, mites i prejudicis a superar com a professors en el tema de la sexualitat”.

Exemples? “Entrar a l'aula pensant que els adolescents són irresponsables i no aprofiten els continguts, pensar que la sexualitat és una cosa privada que s'aprèn sola o que parlar de sexualitat

amb els adolescents fomenta la promiscuïtat”. Segons aquesta experta, que ha escrit un bon nombre de llibres sobre el tema (www.rosasanchis.cat), a part d'introduir l'educació afectivosexual als currículums, “els pares també podrien ajudar trencant el mite que els nois tenen dret a ser complaguts i les noies a complaure o que els nois no es poden controlar a causa de l'acció hormonal, o que les noies han de seduir, però no massa –perquè, si no, són unes porques–, ni massa poc –perquè, si no, són unes estretes–”. “És bo fomentar l'autonomia de les noies des de casa i això vol dir no donar missatges de sobreprotecció, sinó deixar clar que tenen dret a tenir plaer i que l'amor no es tradueix en l'arribada d'un príncep blau”. En el cas dels nois, l'educadora també subratlla que estan sotmesos a molta pressió perquè se'ls dona el missatge que tot depèn dels seus genitors i viuen amb gran angoixa no donar la talla en el moment. —

CONTROL. Les noves tecnologies són, de vegades, eines per incrementar el control sobre la parella.

Per a més informació

<http://minoviomecontrola.blogspot.com.es>

Abril no és un mes

Rosa Sanchís. Editorial Tàndem

Què tinc ací baix?

Rosa Sanchís i Enric Senabre. Editorial Bullent

El diari vermell de la Carlota

Gemma Lienas. Editorial Empúries

Fora de classe

Xavier Gual

Alumnes que se'n van

Les coses estan difícils per a tothom, però encara més per a les famílies que van emigrar fa uns anys i ara, almenys aquí, ja no tenen futur. Sé de diversos alumnes que tenen previst fer les maletes més o menys aviat. Són alumnes nous, que van arribar fa de vuit a cinc anys i que tenen aquí gairebé totes les amistats. Quan els pregunto si estan il·lusionats per marxar, la majoria diuen que no, que s'han acostumat a la vida d'aquí. Si els fas parlar una mica més t'expliquen que en part també s'enyoren dels seus països, i que tornar els permetrà estar més a prop d'avis i cosins. Ha de ser dur fer els dos viatges.

En les seves cares hi intueixes una barreja d'il·lusió i fracàs. Com si l'aventura en un altre país hagués acabat de cop i malament, però no del tot per culpa seva. Els pares han dut aquests fills als nostres centres, molts amb la voluntat que la nova generació tingués millors oportunitats per sortir-se'n.

Oportunitats perdudes

Però aquesta formació segurament quedarà a mitges. Ja veurem com acaben els estudis als seus països, encara que és probable que en aquests moments, laboralment parlant, tinguin més ofertes que nosaltres. Ningú hauria d'emigrar forçosament de la seva terra. Catalunya sempre ha estat un país d'acollida, tot i que en els darrers anys els millors alumnes sortits dels forns de les facultats no han fet escarafalls a agafar un avió i provar sort.

Un bon amic, exprofessor, va anar a visitar el seu fill que estudia i treballa a Nova York. L'últim dia que el vaig veure em va dir que si tingués trenta anys menys no dubtaria a fer com ell. També és veritat, i potser lògic, que algunes famílies d'emigrants, tot i la crisi, aguantaran aquí perquè reben més ajudes que al seu país treballant la jornada sencera.

En els comiats sempre hi ha un sentiment de pèrdua. Al llarg dels cursos vas veient alumnes i professors que arriben, fan les seves arrels, i un dia se'n van. En alguns casos abans d'hora, de manera injusta, com una nena de primer que, després d'una llarga malaltia, ens va deixar la setmana passada. Aquest curs ni tan sols la vam arribar a tenir a classe. Per Nadal els companys li van regalar una postal plena de missatges encoratjadors. Davant d'aquestes absències t'adones que la vida, allà on la facis, has d'aprofitar-la, i si pot ser amb un somriure.

Xavier Gual
és escriptor
i professor
de secundària

